

Socialinis paktas Europai

EUROPOS PROFESINIŲ SAJUNGŲ KONFEDERACIJA

Mes, Europos profesinių sąjungų konfederacija (ETUC), vienijanti Europos profesinių sąjungų lyderius, norime paskelbti kreipimąsi ir pasiūlyti Europai socialinį paktą.

Mes stebime, kaip įvairiose srityse auga nelygybė, didėja skurdas ir atskirtis, siautėja nedarbas, žmonės, o ypač jaunimas, nėra užtikrinti pastoviomis darbo vietomis, plinta nusivylimas Europos projektu.

Mes stebime su nerimu, kaip auga nacionalizmas, rasizmas ir ksenofobija. Situaciją dar labiau pablogina pigios darbo jėgos sukuriama nesąžininga konkurencija. Visa tai gali baigtis tuo, kad bus atsisakyta ETUC visada remto ir remiamo Europos projekto.

Mes stebime, kaip didėja grėsmė pokarinei ekonominei ir socialinei santvarkai, nuo kurios pradėjo kurtis Europos Sąjunga ir Europos socialinis modelis. Šis unikalus socialinis modelis atnešė didžiulės naudos Europos valstybių gyventojams ir darbuotojams bei leido atsitiesti po krizės ir suklestėti.

Mes pareiškiame, kad pagrindinės socialinės teisės turi turėti viršenybę ekonominėms laisvėms. Tai yra įtvirtinta Lisabonos sutarties pagrindinių teisių chartijos dvasioje. Tai turėtų būti pabrėžiama Socialinės pažangos protokole, kurį ketinama įtraukti į Sutartis.

Mes tikime, kad pinigų sąjunga turi skatinti tolesnę Europos integraciją, grindžiamą taikos, demokratijos ir solidarumo principais bei ekonomine, socialine ir teritorine sanglauda. Eidami šiuo keliu užtikrinsime saugią mūsų piliečių ateitį globaliame pasaulyje.

Mes dar prisimename, kaip Europos Sąjunga skelbė savo tikslu ekonominę ir socialinę pažangą. Norint įgyvendinti „Europa 2020“ strategijos uždavinius, būtina užtikrinti socialiniu atžvilgiu stabilias visuomenes, tvarų ekonominį augimą ir realiosios ekonomikos labai tarnaujancias finansines institucijas.

Mes tikime, kad, palaikydami socialinį dialogą, galėsime siekti sąžiningų ir efektyvių sprendimų kovojant prieš Europos Sąjungą apėmusią grėsmingą krizę. Deja, dažnai tenka matyti, kaip praktikoje yra nepaisoma, puolama ir engiama demokratija ir socialinis dialogas.

Mes raginame ES šalių vadovus orientuotis į politiką, kuri gerintų gyvenimo ir darbo sąlygas, užtikrintų kokybiškas darbo vietas, sąžiningą darbo užmokestį, vienodą požiūrį, efektyvų socialinį dialogą, teisę burtis į profesines sąjungas bei kitas žmogaus teises, kokybiškas viešąsias paslaugas, socialinę apsaugą, įskaitant sąžiningą ir nuoseklų sveikatos apsaugos ir pensijų užtikrinimą, bei pramonės politiką, nukreiptą į teisingą perėjimą prie tvaraus vystymosi modelio. Tokia politika padėtų didinti piliečių pasitikėjimą jų bendrąja ateitimi.

Mes smerkiame bet kokią politiką, kuri didina konkurenciją darbuotojų sąskaita, ar tai būtų darbuotojų teisės, atlyginimas, darbo trukmė, socialinė apsauga, mokesčiai, ar aplinka.

Mes palaikome suderintą ekonominę politiką ir stabilaus valstybės biudžeto siekimą, bet kartu smerkiame taikomas ekonominio valdymo priemones, kurios trukdo išsaugoti ir plėtoti pastarųjų dešimtmečių pasiekimus socialinėje sferoje, stabdo tvarų augimą, ekonominį atsigavimą, mažina užimtumą ir griauia viešųjų paslaugų sferą. Būtent todėl mes nepritariame sutarčiai dėl stabilumo, koordinavimo ir valdysenos ekonominėje ir pinigų sąjungoje (TSCG).

Be to, esame susirūpinę, koku būdu rengiama TSCG sutartis – atsisakyta aktyvaus Europos Parlamento ir piliečių įtraukimo į sutarties projekto rengimą.

Mes reikalaujame, kad ES ir jos valstybės narės visapusiškai laikytųsi Europos ir kitų tarptautinių susitarimų ir jų įtvirtintų priemonių, pavyzdžiui, Tarptautinės darbo organizacijos (TDO) konvencijų, Europos žmogaus teisių teismo praktikos ir peržiūrėtos Europos socialinės chartijos, kuriai ir kurios protokolui, numatančiam kolektyvinių skundų sistemą (1995), turėtų pritarti Europos Sąjunga.

Dėl visų minėtų priežasčių reikalaujame iš Europos socialinio pakto, kurio turinį siūlome aptarti ir dėl jo susitarti ES trišaliu lygmeniu.

Europos profesinių sąjungų konfederacija įsitikinusi, kad, be kita ko, siūlomą socialinį paktą turi sudaryti tokie elementai:

Kolektyvinės derybos ir socialinis dialogas

Nevaržomos kolektyvinės derybos ir socialinis dialogas sudaro neatskiriamą Europos socialinio modelio dalį. Juos būtina užtikrinti tiek ES, tiek nacionaliniu lygiu. Kiekviena valstybė narė privalo imtis atitinkamų priemonių kolektyvinėms deryboms ir socialiniam dialogui palaikyti.

Socialinių partnerių autonomija nacionaliniu ir Europos lygiu bei pagarba jų vaidmeniui ir padėčiai. Valstybės institucijos neturi vienašališkai įtakoti kolektyvinių derybų ar esamų kolektyvinių sutartčių. Kolektyvinės sutartys turi užtikrinti darbuotojams kuo daugiau teisių.

Būtinai efektyvus socialinių partnerių įtraukimas į Europos ekonominį valdymą ir nacionalinių reformų planavimą nuo pat tiriamojo etapo. Pastangos prisitaikyti prie besikeičiančių aplinkybių turėtų būti proporcingos žmonių galimybėms, bet ne užgulti vien darbuotojų ir jų šeimų pečius.

Ekonominis valdymas siekiant tvaraus augimo ir užimtumo

Būtina imtis skubių priemonių padaryti galą valstybių skolų krizei ir leisti Europos centriniam bankui veikti kaip skolintojui kraštutiniiais atvejais, suteikiant jam galimybę leisti euroobligacijas. Ekonomikos augimo programos turi būti pritaikytos kiekvienai šaliai ir aptartos, sutartos bei kontroliuojamos dalyvaujant socialiniams partneriams.

Europos pramonės politika ir investavimo strategijomis turi būti siekiama įveikti ekonominius ir aplinkosaugos iššūkius. Pirmenybė turėtų būti teikiama investicijoms į tvarią infrastruktūrą, mokslinius tyrimus ir plėtrą, klimatui nekenksmingas technologijas ir atsinaujinančius energijos šaltinius. Tokios investicijos neturi būti skaičiuojamos kaip išlaidos, prisidedančios prie valstybės biudžeto deficito.

Būtina priimti taisykles, užtikrinsiančias kontroliuojamą, stiprų ir skaidrų finansinį sektorį, kuris tarnautų realiosios ekonomikos labui.

Papildomi ištekliai, kurių galima gauti iš efektyviau naudojamų Europos struktūrinių fondų, Europos investicijų banko, obligacinių paskolų projektams finansuoti bei ade-

kvačiai taikomų finansinių sandorių mokesčių, galėtų būti nukreipiami socialiniams ir aplinkosaugos klausimams spręsti.

Būtina padaryti galą ES spaudimui liberalizuoti viešąsias paslaugas, kurios priklauso nacionalinei valstybių atsakomybei.

Būtina užtikrinti padorius atlyginimus visiems darbuotojams, tokiu būdu skatinant augimą ir vidaus paklausą.

Būtina suteikti visam Europos jaunimui garantijas, užtikrinsiančias jauniems žmonėms padorų darbą ar reikiamo mokymosi galimybes per keturis nedarbingumo mėnesius ar po mokyklos baigimo.

Būtina imtis priemonių, skirtų gerinti darbo kokybę ir kovoti prieš nepalankias darbo sąlygas, piktnaudžiavimą darbo ne visu etatu, laikinų ir terminuotų darbo sutarčių atvejais.

Būtina vykdyti aktyvią darbo rinkos politiką, įskaitant iniciatyvas, skirtas paremti mažai susijusius ar visai nesusijusius su darbo rinka asmenis.

Ekonominis ir socialinis teisingumas

Būtina įvesti perskirstomojo pobūdžio progresyvinius pajamų ir turto mokesčius bei padaryti galą mokesčių rojui, mokesčių slėpimui, mokestiniam sukčiavimui, korupcijai ir nelegaliam darbui.

Būtina imtis ryžtingų veiksmų prieš spekuliaciją.

Būtina imtis efektyvių priemonių siekiant užtikrinti visiems žmonėms vienodą darbo užmokestį ir vienodas teises į vienodos vertės darbą. Kolektyvinės sutartys ir vienodo darbo užmokesčio principas turi būti taikomi visiems, nepriklausomai nuo sutarties su asmeniu formos, ypač, kai žmonės dirba toje pačioje darbo vietoje.

Būtina vykdyti politiką, kuri panaikintų skirtumus tarp moterų ir vyrų darbo užmokesčio.

Darbo užmokestis turi likti valstybės kompetencijoje ir turi būti nustatomas pagal nacionalinę praktiką ir darbo santykių sistemą. Derybos tarp socialinių partnerių atitinkamu lygmeniu yra geriausias būdas užtikrinti gerą darbo užmokestį ir darbo sąlygas. Įstatymo nustatytas minimalus darbo užmokestis turėtų būti iš esmės padidintas, jei atitinkamų valstybių profesinės sąjungos yra įsitikinusios, kad tai yra būtina. Bet kuriuo atveju, visų šalių mažiausias darbo užmokestis neturi prieštarauti Europos Tarybos sąžiningo darbo užmokesčio standartams.

Būtina suderinti pelno mokesčio bazes ir verslui taikomų mokesčių minimalius tarifus. Siūloma nustatyti minimalų 25% mokesčių tarifą, kuris būtų lygus dabartiniam vidutiniam apmokestinimo lygiui Europoje.

Kviečiame ir raginame Europos darbdavių organizacijas, Europos Sąjungos institucijas, nacionalines vyriausybes ir susijusias organizacijas pradėti diskusijas dėl šio, ETUC Europai siūlomo, socialinio pakto.

